

НАРОДНОМУ СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ – БУТИ!

28 лютого 2026 р. у учасників Всеукраїнської конкурсної розробки спільного проєкту нової системи суспільних відносин «Майбутня Україна» відбулася стартова конференція «**Верховна влада в Україні – кому має належати?**» <https://youtu.be/58r38v3WEEw>. Таким чином почалася серія конференцій на тему ключових питань політики, економіки та духовної сфери з метою узгодження позицій при розробці спільного проєкту.

До уваги учасників завчасно були надані матеріали: «**ВЕРХОВНА ВЛАДА В УКРАЇНІ**» (М.І. Зобов) https://docs.google.com/document/d/1iBiyru_J4EikYHHzxM_AqySCAOYLbBv4/edit і https://docs.google.com/document/d/1KI_0eFUeuMb3cvLWWRE7ZwjVfZSHhsI-/edit – «Аналіз термінології 28.02.26» (В.І. Іванов).

За підсумками 2-годинної дискусії її учасники визнали, що в Україні необхідно і вже на часі встановлювати повноцінний народний суверенітет, який неявно зазначений у Конституції України та не діє належним чином.

Вирішили провести через тиждень у суботу 7 березня ще одну конференцію, на якій розглянути питання, яким чином встановлювати повноцінний суверенітет народу України. Запрошуються всі бажаючі.

Пропоную до уваги майбутніх учасників конференції деякі свої міркування з трьох головних питань на тему народного суверенітету.

I. ЧИ НЕ Є СУВЕРЕНІТЕТ НАРОДУ УКРАЇНИ НЕЗДІЙСНENOЮ УТОПІЄЮ?

По-перше, це і взагалі не є утопією. Тому прикладом Швейцарія і Ісландія, де саме народ (громадяни країни) безпосередньо приймає ключові рішення суспільного буття (наприклад – затвердження конституції). Хоча там теж не все ідеально.

По-друге, є таке відчуття, що саме зараз у горнілі війни закаляється та сама сталь українського народного стрижня, що і дає надію на встановлення суверенітету народу України.

Формування цього стрижня йшло всі роки незалежності. Дивимось покрокове.

Спочатку, коли української політичної «еліти» було потрібно в односторонньому порядку відірвати шмат від загальнорадянської власності, в Декларації про державний суверенітет України було написано:

**«Верховна Рада Української РСР,
виражаючи волю народу України, ...
маючи на меті утвердити суверенітет і самоврядування народу України,
ПРОГОЛОШУЄ**

державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах...

Народ України має виключне право на володіння, користування і розпорядження національним багатством України.

Земля, її надра, повітряний простір, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території Української РСР, природні ресурси її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, весь економічний і науково-технічний потенціал, що створений на території України, є власністю її народу, матеріальною основою суверенітету Республіки і використовуються з метою забезпечення матеріальних і духовних потреб її громадян.»

Звертаю увагу на два моменти.

По-перше, метою проголошення державного суверенітету України є – **утвердити суверенітет і самоврядування народу України**. Це саме те, що і проголошено на нашій конференції. Тобто ми йдемо строго в руслі історичного завдання українського народу.

По-друге, записано: «Народ України має **виключне право на володіння, користування і розпорядження національним багатством України**».

Але, як ми побачимо далі, це було написано не для нас – майбутніх громадян України, а для всіх інших громадян СРСР, щоб вони і не думали, що тут їм теж щось належить.

А для нас у 1996 р. написали в Конституції України наступне:

«Стаття 13. Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією.»

Як ми бачимо, в порівнянні з Декларацією, народ був не тільки позбавлений «всього економічного і науково-технічного потенціалу, що створений на території України», а й йому було відмовлено в статусі володаря, який має виключне право на володіння, користування і розпорядження національним багатством України.

Тобто одним реченням КУ народ України був і пограбований, і опущений. КУ – продукт змови «еліти» проти свого народу. Ті, хто тоді це зробив, були щасливі і тріумфували. А потім ще зробили цей день святковим, щоб обкрадений народ міг святкувати власне пограбування.

Більш того у 2003 р. у офіційному Науково-практичному коментарі до КУ дали пояснення, чому так треба було зробити – прокинути народ з його власністю:

«Юридична форма приналежності природних ресурсів Українському народу як носію суверенітету і єдиному джерелу влади в Україні, закріплена Основним Законом держави, передбачає проведення чіткого розмежування між поняттями «*суб'єкти права власності*» і «*суб'єкти здійснення права власності*». **Народ не може повсякденно здійснювати правомочності власника, тобто реально володіти, користуватися і розпоряджатися природними ресурсами країни чи окремого її регіону.** Тому конституційне положення, яке відносить Український народ до суб'єктів права власності на природні об'єкти, має більше соціально-економічний, аніж політико-правовий характер. Визнання народу України суб'єктом права виключної власності на певні природні ресурси не породжує самостійної форми власності на ці об'єкти. За своєю економічною природою власність на ці об'єкти фактично є Державною. Народ і держава як суб'єкт права власності не можуть протиставлятися. Будь-яка держава фактично виступає організаційно-правовою формою здійснення прав кожного суверенного народу».

В соответствии с этим пояснением оказывается, что народ не может реально владеть, пользоваться и распоряжаться своей собственностью. А поэтому гражданам не следует всерьез – в политико-правовом смысле – воспринимать свою коллективную субъектность в качестве собственника. За народ все сделает так называемый *субъект осуществления права собственности* – он все и осуществит. ☺ Согласитесь, как профессионально наши правоведы «отшили» народ от его же собственности. Как они его унизили.

Но, с другой стороны, есть-таки существенная доля правды в их словах. Ведь и по сей день народ Украины не обрел полноценную правосубъектность. И виноват в этом сам народ. Именно эту тему мы и подняли на конференции. И мы за этот вопрос зацепились всерьез.

Другое дело, что в КУ можно было не передавать полностью права собственности державе. Достаточно было дать ей функцию управления, без права отчуждения у народа тех же природных ресурсов. Но законодатели знали, что и для чего они делали. И вот сегодня уже земля и редкоземельные металлы пошли на сторону. Далі буде...

А тогда из-за пределок власть имущих пришел первый Майдан 2004 г. И уже в 2005 г. по инициативе народных депутатов Украины дав роз'яснення Конституційний Суд [№ 6-рп/2005 від 05.10.2005](#) стосовно образного висловлювання в КУ про джерело влади:

«1. Положення частини другої статті 5 Конституції України "носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ" треба розуміти так, що в Україні вся влада належить народові. Влада народу є первинною, єдиною і невідчужуваною та здійснюється народом шляхом вільного волевиявлення через вибори, референдум, інші форми безпосередньої демократії у порядку, визначеному Конституцією та законами України, через органи державної влади та органи місцевого самоврядування, сформовані відповідно до Конституції та законів України.»

Какой высокий слог! Ода народу! – Потрясающая разница с написанным уничижительно в Коментарі всего за 2 года до того. 😊

Народ Украины в 2004 году впервые продемонстрировал свою нарождающуюся силу. И это было замечено и отражено в правовом акте высокого уровня.

Да, в этом разъяснении имеет место явная демагогия. Уж очень хотелось перед народом выслужиться.

Ну никак не принадлежит вся власть народу как субъекту, и в принципе не может принадлежать. Потому как есть еще власть (властные полномочия) у органов государственной власти и у органов местного самоуправления. У суда, у полиции и др.

Правильно писать, что у народа – верховная власть. Как и положено у суверена (а не у какого-то там источника). А уже своей верховной властью народ наделяет властными полномочиями (ограниченной в определенных пределах властью) всевозможные органы и лица.

Но есть в этом решении КСУ и позитивный момент. Из него вполне логичным выглядит заключение о том, что не может быть в Украине никаких государственных органов, в названии которых используется слово «власть», поскольку вся власть в Украине принадлежит народу и она не отчуждаема. Могут быть только органы государственного управления, наделяемые народом определенными властными полномочиями. В этом плане совсем парадоксально смотрится словосочетание «органы исполнительной власти» – это органы исполняющие или властвующие? Они слуги народа или хозяева жизни? 😊

Как корабль назовешь, так он и поплывет. Само название наших государственных органов влияет на психику людей. И до тех пор, пока органы управления будут носить титул властных органов, граждане будут ощущать себя холопами перед этими господами.

И хотелось бы сделать еще одну ремарку – в ст.5 КУ в первом предложении надо было бы писать, как написано в последнем – про державну владу, а не про владу вообще. Так, кстати, в Декларации написано: «Народ України є єдиним джерелом **державної влади** в Республіці.» Тогда бы и КСУ не раскатал губы в своем решении на **всю** владу ☺. Власть разная бывает. Власть любви, к примеру. И она сильнее любой власти. Но при чем тут народ? ☺

А еще через 3 года у рішенні КСУ від 16 квітня 2008 року № 6-рп/2008 вперше був згаданий народний суверенітет:

«Референдум, як і інші форми безпосередньої демократії, не повинен застосовуватися сам по собі або тільки у зв'язку з конституційною фіксацією принципу **народного суверенітету**. Безпосередня демократія і представницька демократія є важливими об'єктами конституційного регулювання і мають бути легальними способами та засобами реалізації влади. Тому сфера їх застосування та інші параметри встановлюються Конституцією та законами України.»

І далі

"Прийняття Конституції України Верховною Радою України було безпосереднім актом реалізації **суверенітету народу**, який тільки одноразово уповноважив Верховну Раду України на її прийняття. Це підтверджується пунктом 1 статті 85 Конституції України, яка не передбачає права Верховної Ради України на прийняття Конституції України, а також статтею 156 Конституції України, згідно з якою законопроект про внесення змін до розділів, які

встановлюють засади конституційного ладу в Україні, після його прийняття у Верховній Раді України має затверджуватись всеукраїнським референдумом".

Тільки не пам'ятаю, щоб уповноважував Верховну Раду України на прийняття КУ 😊

И тут будет не лишним вспомнить, как мыслилось о власти народа в вышедшем в 2003 г. официальном Научно-практичном комментарии:

«Влада народу є первинною щодо державної влади, а державна влада похідною від влади народу. Саме тому народ може бути суб'єктом влади лише в умовах демократичної держави. У відносинах з державною владою народ виступає як виборчий корпус, тобто усі громадяни України, які мають виборчі права. Шляхом вільних виборів народ України передає державі владу, що йому належить, а остання здійснює її від імені і за участю народу. Вибори створюють первісну легітимацію державної влади, тобто її відповідність суспільним ідеалам. Наступна легітимація забезпечується шляхом періодичної перевірки відповідності суспільній думці результатів діяльності державної влади.»

И обратите внимание на это: «У відносинах з державною владою народ виступає як виборчий корпус...». Державна влада подана тут як суб'єкт отношений, а не как властные полномочия. Таким образом осуществлялась целенаправленная манипуляция сознанием, вбивание в подкорку, что есть такая себе государственная власть, с которой народ вынужден выстраивать отношения.

Как видно, субъектные свойства украинского народа нарастали за годы независимости, причем качественные скачки этих свойств происходили в результате майданов. Так и был пройден путь от абсолютно управляемого состояния постсоветского социума, когда его при принятии КУ прилюдно ограбили и лишили права собственности на природные ресурсы, до сегодняшних реальных претензий на статус суверена – обладателя верховной государственной власти.

И потому недаром после второго майдана на президентских выборах 2019 г. тема народовластия оказалась центральной у лидеров предвыборной гонки. Это впервые за годы независимости.

Из программы Ю.В. Тимошенко:

«НОВА НАРОДНА КОНСТИТУЦІЯ

Кланово-олігархічну систему буде ліквідовано. Недоторканість усіх високопосадовців – президента, суддів, депутатів – буде повністю ліквідовано. Буде зменшено кількість народних депутатів – з 450 до 350. Громадяни отримають беззаперечне право змінювати центральну та місцеву владу в будь-який момент через справжній референдум за народною ініціативою замість жертвних революцій. Всі контролюючі органи будуть призначатися незалежно від політиків, депутатів, виконавчих та судових органів влади. Мирових суддів та суддів місцевих судів буде обирати народ без політичної реклами. Громадянам буде надано право на законодавчу ініціативу у формі петицій. Парламентську опозицію буде наділено всіма правами парламентського контролю. Буде надано сильні права та можливості місцевим громадам. Вони будуть мати право формувати свої виконавчі комітети, мати гарантовано закріплені за їхнім бюджетом податки. Громади зможуть повністю розпоряджатися своєю землею. Земля за межами населених пунктів буде належати громадам.»

Из программы В.А. Зеленского:

«Народовладдя через референдуми

Одразу хочу запевнити – іду на один термін, щоб змінити систему заради майбутнього.

Торгувати принципами, репутацією, країною заради збереження влади не стану. Буду чесним та відданим Україні та передам її в руки нового покоління політиків.

Хочу нагадати, що саме воля народу, висловлена на референдумі 1 грудня 1991 року – народила Україну як державу. З того часу в нас не було референдумів, на яких народ би щось вирішував.

Мій перший законопроект: «Про народовладдя». У ньому ми разом закріпимо механізм, за яким тільки Народ України буде формувати основні завдання для влади через референдуми та інші форми прямої демократії. В сучасній Україні це повинно відбуватись із максимальним використанням новітніх технологій.

Електронна країна

Держава забезпечить всіх мешканців доступом до швидкого Інтернету. Ми сприятимемо розвитку цифрової грамотності населення незалежно від віку.

Уся інформація про формування та використання бюджетів, проведення тендерів, закупівель, аукціонів буде доступною всім. Публічні процеси будуть автоматизовані, адже комп'ютер хабаря не бере. Послуги, які можуть надаватись електронно, будуть впроваджені першочергово.

Громадяни України отримають можливість долучатись до прийняття важливих рішень влади через мережу Інтернет, зокрема і до голосування на виборах і референдумах.»

Да, В.А. Зеленский чисто формально выполнил своё обещание – принял закон «Про народовладдя». Но этот закон практически исключает возможность проведения референдума по народной инициативе. Т.е. на сегодня народная инициатива фактически заблокирована.

Что очень важно отметить – идею народовластия никто не навязывал извне Украины, и никакие политтехнологи не загружали ею сознание украинских граждан. Эта идея выросла из народных глубин и обрела статус социального заказа, на который и откликнулись Ю.В. Тимошенко и В.А. Зеленский, получив в ответ народную поддержку и став лидерами избирательной кампании. Вот так неявным способом **впервые народ Украины проявил свою субъектность**, навязав на выборах свою повестку дня, и перестав таким образом быть безвольным объектом политтехнологических манипуляций из разряда «разделяй и властвуй».

Но для обретения народом Украины и его территориальными громадами полноценной субъектности с правовой точки зрения необходимо, чтобы они стали обладать **способностью вырабатывать, выражать и осуществлять свою волю**. Только при обретении всех этих трех качеств народ станет хозяином всей страны, а громады - хозяевами на соответствующих территориях в рамках наданных народом полномочий.

В свете этого понимания хотелось бы обратить особое внимание на первое и третье качества, которые находятся сегодня вне зоны обсуждения. Упор делается на референдум – на механизм волеизъявления. Но сам по себе запуск его в действие не является определяющим при отсутствии двух других механизмов.

Так, если нет механизма, гарантирующего осуществление народной воли, эту волю можно проигнорировать. Как это было, к примеру, у нас с результатами кучмовского референдума 2000 г. по поводу реформирования системы государственного управления.

Точно также, если нет механизма, обеспечивающего полноценное сотворчество всех граждан при выработке проекта решения, выносимого на референдум, то возможен брак, некачественные решения, реализация которых будет либо невозможна, либо не принесет желаемого результата, а то и нанесет вред. Поэтому надо понимать, что подготовка проекта решения на референдум должна обслуживаться с ничуть не меньшими, а то и с большими затратами в силу большей значимости, нежели подготовка законопроектов в ВРУ. И это – сложнейшая творческая научно-методологическая, организационно-правовая и техническая задача. Именно ею мы сейчас и занимаемся в рамках конкурсной разработки. Мы практически отработываем схему всеукраинской подготовки проекта решения для всеукраинского референдума. И, кстати, наш итоговый спільний проект и можно будет предложить на референдум. Если и не целиком, то хотя бы его заглавную визийную часть.

Происходящее в Украине находится в русле общемировых тенденций и украинский народ имеет реальный шанс выйти в мировые лидеры общецивилизационных трансформационных процессов, призванных подвести черту под исторической эпохой

толпо-элитарной модели человеческого общежития и заложить основы реального равноправия всех людей в решении ключевых задач общественного самоуправления, определения общей судьбы территориальных громад, народов мира и человечества в целом. Эта трансформация носит революционный характер, о чем отметил в своей статье «Делегирование и политический фетишизм» французский философ и политический публицист, один из наиболее влиятельных социологов XX века П. Бурдьё: **«Так что последнюю политическую революцию - революцию против сословия политиков и против потенциально содержащейся в акте делегирования узурпации - еще только предстоит совершить».**

Руководствуясь выше проведенным анализом, можно констатировать, что постановка задачи по обретению народом Украины статуса суверена отнюдь не утопична, а вполне реальна, актуальна и своевременна. Також дуже важливе відмітити, що це відповідає меті Декларації про державний суверенітет України – **утвердити суверенітет і самоврядування народу України.**

Головне зараз у цю рішучу годину – надати народу України істинне знання про народний суверенітет та народовладдя, та вказати вірний та надійний шлях по їх становленню. Це надзавдання для всіх українських інтелектуалів. І дуже хочеться вірити, що ми, учасники конкурсної розробки, здатні це зробити. Наша перша конференція 28 лютого, де ми зробили перший і дуже непростий крок один до одного, подає таку надію.

II.ЩО РОБИТИ

Відповідь на це питання очевидна: треба вирощувати з українського народу-недосуб'єкту народ-суб'єкт-господар-суверен.

Чи це можливе? І як це зробити?

Можливе, знову ж таки – дивиться досвід Швейцарії. В Швейцарии за два столетия уже установился режим, когда каждый квартал проводится референдум и каждый раз по нескольким вопросам. И это у них в порядке вещей. У них народ в реальности субъект права и суверен. Конституцію затверджує саме він на референдумі.

Так может, нам просто взять и скопировать систему управления Швейцарии, раз все у них так хорошо? И наш народ под новую систему подучить. ☺

Несомненно, стоит у них многое позаимствовать. Но, чтобы не оказаться в позиции вечно догоняющего, пасущего зады, надо идти даже на опережение, ориентируясь на имеющиеся мировые тенденции развития демократии.

Так очень удачно отражена тенденция становления народовластия в статье «Облако против пирамиды» <http://www.inliberty.ru/blog/2545-Obldako-protiv-piramidy>:

«Соцсети – это непрерывный референдум по всем вопросам, невозможный в офлайне по причине слишком большого количества участников. Ведь именно рост участников привел агору, круг, вече к замене на представительную демократию. Соцсети повернули процесс вспять - они сделали прямую демократию снова возможной. И на исторически невиданных и физически невозможных для офлайна массивах и скоростях. Социальные сети соотносятся с традиционными СМИ точно так же, как прямая демократия с представительной».

Жизнь течет и все быстро меняется, нынешнее украинское общество существенно отличается от времен принятия Декларации и КУ. И интернет технологии позволяют уже делать то, что ранее было немыслимо. В современном продвинутом мире коллективное управление ресурсами благодаря интернету становится нормой жизни.

И не обязательно народу и территориальным громадам суетиться и ежедневно осуществлять управляющие воздействия, как об этом говорится в Комментариях и как настаивают некоторые «горячие головы», предлагающие вгрузить на народ законодательные функции, – не царское это дело ☺. Народу достаточно изредка взвешенно принимать ключевые решения, ставить задачи органам управления, наделив их необходимыми полномочиями, и контролировать их исполнение. Об этом особом статусе народа страны – в нижеследующем определении народовластия:

Народовластие – наивысшая форма демократии и народного суверенитета как самоуправление в стране, при котором народ страны, обладатель верховной власти и владелец природных богатств и народного хозяйства, и его территориальные общины в пределах своих полномочий непосредственно в лице избирателей определяют основы организации и правил общественной жизни, ставят задачи самим себе и соответствующим сформированным ими органам управления, контролируют их выполнение.

Становление народовластия – очень интересная теоретическая и практическая задача. Над ней работают годами пытливые умы. В том числе участники конкурсной разработки. Предложенные ими модели народовластия мы и будем обсуждать и определяться с наиболее удачной (ыми).

Але, незважаючи на розбіжності моделей, ми маємо одне-єдине наше спільне завдання – вирощування народу України сувереном.

Як це зробити – пропоную.

Согласно теории права, коллективный субъект правовых отношений должен обладать следующими качествами:

- внешняя обособленность (очерченность, определенность круга лиц);
- персонификация (выступление вовне в виде единого лица – персоны);
- способность вырабатывать, выражать и осуществлять свою волю.

Первые два качества, как правило, уже имеются в наличии как у народа страны, так и у его территориальных громад. А именно: в органах юстиции и регистрации есть списочный состав граждан страны и членов территориальных громад. Имеются в наличии и персоны, представляющие данные социальные общности: президент, премьер-министр, спикер, глава местной администрации, мэр и пр. Остается только сформировать у этих социальных общностей третье самое сложное качество – способность и возможность коллективно **вырабатывать, выражать и осуществлять** свою волю. Только при обретении этих способностей и возможностей народ станет хозяином всей страны с ее ресурсами, а территориальные громады – хозяевами на соответствующих территориях в рамках предоставленных народом полномочий.

Чтобы в обществе началось формирование способности и возможности коллективно **вырабатывать, выражать и осуществлять** свою волю, необходимо в первую очередь создать территориально локализованную среду коммуникации граждан и ввести в действие и сделать нормой жизни консультативный опрос граждан на всех уровнях местного самоуправления и на общегосударственном уровне на современной технологической основе с помощью открытого интернет-голосования – без организации избирательных участков и других связанных с этим дорогостоящих процедур. Создать для этого на всех интернет-ресурсах органов местного самоуправления и парламента интернет-сервисы с форумными площадками для дискуссий и голосования по интересующим граждан вопросам электронным образом. Реализация этого не требует законов, достаточно принятия Положений о консультативных опросах представительными органами управления.

Для осуществления предложенного необходимо сначала создать соответствующие инициативные группы. В первую очередь там, где для этого есть наиболее благоприятные условия – соответствующий общественный актив и депутатский корпус, мэр.

Мы в Харькове 20 апреля 2021 г. провели круглый стол «Шлях до народовладдя», на котором рассмотрели вопросы развития украинской демократии в направлении народовластия – наивысшей формы демократии и народного суверенитета. Видеозапись <https://www.youtube.com/watch?v=k5e3XZMgf28> .

Инициаторами круглого стола выступили общественные организации:

Асоціація «Духовно-інтелектуальний вибір»

Рада наукової громадськості при Харківському Будинку вчених

Всесвітнє наукове ноосферно-онтологічне товариство

Фонд розвитку науки та освіти «Інтелект»

Рада Старійшин Харківщини

Громадянська Рада Харківщини
Народні Збори Харківщини

По завершенню круглого стола Оргкомитет провів засідання, на якому були підведені первичні результати заходу і для реалізації його рішень була створена Харківська ініціативна група содействия становленню народовладдя в Україні, керівництвом до дії для якої послужать стратегія «Шлях до народовладдя» <https://docs.google.com/document/d/1Zji7YCl7n-Pv6QRPjfDOi3DtuAmoSUuA/edit> і Обращение до органам місцевого самоуправління.

ОБРАЩЕНИЕ участников круглого стола «Путь к народовластию» к органам местного самоуправления

В мировом сообществе, благодаря появлению на стыке XX-XXI вв. новых средств электронной коммуникации в виде интернета и мобильной связи, резко ускорились процессы становления гражданского общества, формирования гражданской позиции и гражданской солидарности, все граждане обретают возможность принимать активное участие в управлении страной, осуществляя таким образом прямое народовластие. В ряде стран Европы прямые, непосредственные консультации первых лиц государств с гражданами, а также личное участие граждан в написании проектов конституции и их принятии становится новой демократической нормой.

В русле общемировых тенденций идут процессы демократизации и в Украине. Нормой жизни уже стали публичные интернет-петиции граждан в адрес органов власти и местного самоуправления. С целью достижения большей открытости, прозрачности и подотчетности перед гражданами Верховная Рада Украины ввела веб-портал «Электронный кабинет гражданина», выступающий в качестве единой точки входа для работы с такими электронными сервисами Верховной Рады Украины для граждан, как: веб-системы «Электронные обращения граждан» в Верховную Раду Украины и «Запись граждан Украины на открытые пленарные заседания» Верховной Рады Украины, веб-система «Законодательство Украины», веб-портал «Общественное обсуждение законопроектов» Верховной Рады Украины, веб-портал «Электронные петиции к Верховной Раде Украины», веб-портал «Открытые данные» Верховной Рады Украины и др.

Несомненно, что в этом же направлении следует развивать и местное самоуправление - создавать необходимые интернет-сервисы и организационно-правовые формы непосредственного участия граждан в управлении территориальными громадами. Руководствуясь данным пониманием, участники круглого стола «Путь к народовластию» обращаются к представителям органов местного самоуправления Харьковской области со следующей инициативой:

1. Создать на всех интернет-ресурсах органов местного самоуправления Харьковской области интернет-сервисы, аналогичные тем, что созданы на веб-портале Верховной Рады Украины, дополнительно к ним установив также форумные площадки для дискуссий и ресурсы для проведения консультативных опросов граждан по важным для них вопросам.

2. Создать общественные советы при органах местного самоуправления, которые выступали бы центрами гражданской активности и стали основными действующими лицами на соответствующих интернет-ресурсах.

3. Сформировать [советы старейшин](#) административно-территориальных единиц, возложив на них функции системной модерации дискуссионных процессов на интернет-ресурсах, которые своим авторитетным действием обеспечили бы высокий уровень обсуждения и возрождение добрых харьковских традиций диалога, толерантности и доброжелательности, выстраивание на их основе цивилизованной демократической культуры, достойной Харьковщины.

20.04.2021

К сожалению, все последующие события (болезнь и смерть мэра Харькова Г.А. Кернеса и война), приостановили наши действия. Как только завершится война, продолжим.

А все это время продолжает кипеть мысль: конкурсы, конференции ...

Очень хорошая дискуссия получилась при презентации доктрины народовластия у А.К. Ковалева в позапрошлом году <https://www.youtube.com/watch?v=WAR9aKliKM0> «Про народовладдя». А три года назад удалось дать интервью оппозиционной российской журналистке В. Ахметовой на ютуб-канале «Перехват управления»: «Зомби-толпа, или Народ как субъект власти» https://www.youtube.com/watch?v=29_uAA80yYE .

Предлагаем всему общественному активу Украины взяться за это поистине общенародное дело. Для этого не требуются финансы, строительство партий и пр. Требуется одно – желание.

Діємо!

III. ШЛЯХ ДО СПІЛЬНОГО

Конференция 28 февраля породила у меня целый ряд всяких мыслей на тему нашей бурной об'єднавчої деятельности. И главная из них – диверсификация (разветвление) процесса успільнення проєктів, а саме: почати поєднати діяльність учасників конкурсної розробки одночасно по різних напрямам. Це і буде така собі ризома. :))

Перший напрям – прикладні, технічні проєкти (наприклад – кооперація в агросекторі). Такого роду проєкти можуть поєднати практично нас усіх. У цьому напрямку як координатор активно діє зараз Іванов В.І. Щиро вдячний йому.

Другий напрям – візійний, де можливе поєднання навколо спільних цінностей, принципів тощо. Перший крок у цьому напрямку ми зробили 28 лютого, поєднавшись навколо ідеї (принципу) народного суверенітету. Це дуже важливий крок і напрямок. Будемо його розвивати.

Можливі і інші напрямки. Головне, щоб було бажання співпрацювати заради неньки України.

І ще одне. У процесі співпраці ми будемо самим природним чином узгоджувати нашу термінологію. При цьому буде дуже гарно, якщо кожний з нас буде пояснювати своє розуміння термінів, що він використовує. Так нам буде легше розуміти один одного.

Тому додаю тут дефініції базових термінів народовладдя зі свого словника https://docs.google.com/document/d/1UmfTH9G0BZAKr3fE4Y__3uF18tulFWle/edit .

Власть – потенция (способность и возможность, право) подчинять своей воле, оказывать определяющее воздействие на кого-либо, что-либо, управлять кем-либо, чем-либо.

Государство – 1) страна как субъект международного права по следующим признакам:

- постоянное население;
- определенная территория;
- собственное правительство;
- способность к вступлению в отношения с другими государствами;

2) субъект политической организации народа – аппарат управления и принуждения, наделенный властью, которая распространяется на всех граждан страны.

Народ – многозначное универсальное широко употребляемое понятие, применяемое для обозначения любой социальной общности, объединенной по какому-либо признаку: род, племя, народность, этнос, нация, скопление людей на улице, участники застолья («народ для разврата собрался» – В. Шукшин) и т.п.

Народ страны – нация – все граждане страны в совокупности.

Народ Украины – нация – все граждане Украины в совокупности.

Народ страны в гармоничном обществе – исторически сложившееся и духовно соединенное общими ценностями и главными движущими идеями сообщество всех граждан, хозяев страны, как обладатель верховной власти (суверен), владелец природных богатств и

народного хозяйства, само-организовавшийся первичный субъект общегосударственного управления и международных отношений страны.

Народовластие – наивысшая форма демократии и народного суверенитета как самоуправление в стране, при котором народ страны, обладатель верховной власти и владелец природных богатств и народного хозяйства, и его территориальные общины в пределах своих полномочий непосредственно в лице избирателей определяют основы организации и правил общественной жизни, ставят задачи самим себе и соответствующим сформированным ими органам управления, контролируют их выполнение.

Суверен – обладатель верховной государственной власти.

Суверенитет – положение суверена – обладателя верховной государственной власти.

И еще раз из интернета:

Суверен — це **володар** найвищої, верховної та незалежної влади в державі. Він приймає остаточні рішення, не обмежений внутрішніми законами, які сам створює, або зовнішнім впливом. Це може бути монарх (правитель) або народ (у демократії).

Термін походить від фр. *souverain* (вищий, верховний).

Основні ознаки суверена:

Верховенство: найвища інстанція в політико-правовій системі.

Незалежність: відсутність зовнішнього підпорядкування.

Неподільність: влада **не розподіляється** (в державі один суверен).

Легітимність: законність влади (спадкова, народна, конституційна).

Ось і все на цей час 😊

Єднаймося!

М.І. Зобов